

MESLEĞİN CİNSİYETİ YOKTUR

Mehtap Özkan Deliduman - *EMO Ankara Şubesi Basın*

mehtapozkancan@gmail.com

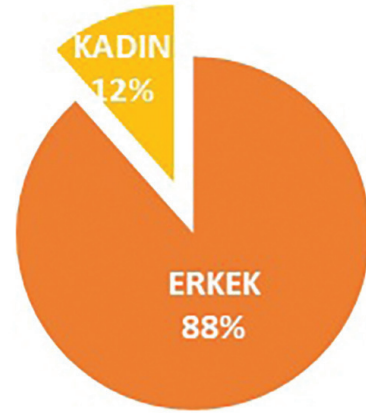
Günümüz dünyasının en büyük ve önemli sorunu adaletsizlik, farklı normlarıyla gün be gün artarak kendini göstermektedir. Adaletsizliğin en önemli nedeni ise "eşitsizlik"ler silsilesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Gerek uluslararası gerekse ulusal ölçekte "Dinsel, Dilsel, Mezhepsel, Irksal ve Cinsel" eşitsizlikler her toplumda ve/veya ülkede farklı boyutlarıyla ön plana çıkmakta ve adaletsizliği can yakıcı biçimde insanlara hissettirmektedir.

2018 yılı sonlarında açıklanan Dünya Ekonomik Forumu, dünya ülkelerinin cinsiyet eşitliğine göre sıralandığı Cinsiyet Eşitliği 2018 Raporu'na göre Türkiye, 149 ülke içinde yapılan sıralamada 130'uncu oldu. 2016 yılında yayınlanan aynı konulu raporda ise 105. sırada yer almıştı, aradan geçen 12 yılda yaşanan bu gerileme ülkemizdeki en büyük sorunlardan birinin cinsiyet eşitsizliği olduğunu gözler önüne sermektedir.

En kaba anlamıyla cinsiyet ayrımcılığı bireylerin cinsiyetlerinden dolayı toplumda, herhangi bir ayırımı, dışlanma ya da kısıtlamaya maruz bırakılarak, onlara adaletsiz bir şekilde davranılması, olarak tanımlanabilir. Kadınların toplum içinde temel hizmetlerden yoksun olması, erkeklere göre fırsatlara ve kaynaklara ulaşmada eşit olmayan koşullarda olması, şiddete maruz bırakılması, siyasette ve çalışma yaşamında temsil düzeyinin erkeklere oranla daha düşük olması, cinsiyet ayrımcılığının ana hatları olarak belirlenebilir.

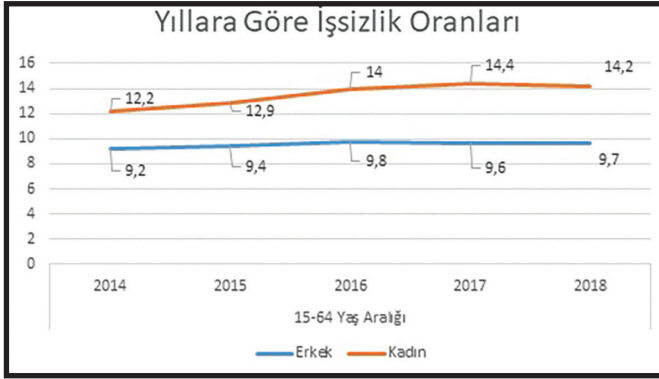
Aile içinden sosyal yaşama, eğitimden iş hayatına kadar birçok noktada cinsiyet ayrımcılığı karşımıza çıkmaktadır. Eğitim hayatında cinsiyet ayrımcılığı daha çok kız ve erkek çocukların yüksek öğrenim dönemlerinde toplumsal cinsiyet rollerine göre yönlendirilmeye çalışılmaları ile kendini göstermektedir. Kadın mesleği olarak görülen hemşirelik, öğretmenlik gibi meslek alanlarına kız öğrenciler yönlendirilirken başta mühendislik disiplinleri olmak üzere benzeri birçok meslek erkek mesleği olarak görülmekte ve bu alana daha az yönlendirilmektedir.

ÜYE SAYISININ CİNSİYET GRAFİĞİ



Grafik 1. EMO Cinsiyete dayalı üye grafiği.

Cinsiyet ayrımcılığının çalışma yaşamında kendini gösteriş biçimi ise işin gerçekleşmesinde, üretim aşamalarında, çalışanın kadın veya erkek olmasının etkili olmamasına rağmen üretim ilişkilerindeki gücün ve gelirin kadınlar dışarda bırakılarak, erkekler arasında paylaşılması olarak ifade edilebilir. Bu ayrımcılık, işe alımlarda erkeklerin tercih edilmesi, yönetim kademelerinde erkeklerin kadınlara oranla daha çok yer alması, ücretlerde kadın ve erkek işçiyeye aynı iş yapılmasına karşın farklı ücretler verilmesi gibi kaba örneklerle kendini göstermektedir. Birçok toplumda, güvenceli, daimi, yüksek ücretli ve sorumluluk gerektiren işler erkek işi olarak tarif edilirken, geçici, düşük ücretli ve statülü, güvencesiz, niteliksiz işler kadın işi olarak tarif edilmektedir. Bununla birlikte ataerki aile yapısının hâkim kılınmaya çalışıldığı günümüzde evi geçindirme görevi atfedilen ve aile reisi olarak nitelendirilen erkeklerin hem bu durumdan hem de az önce bahsettiğimiz erkek işi tariflerindeki konularından dolayı işten çıkarmalarda kadına öncelik verilmesi çalışma yaşamının bir diğer cinsiyet eşitsizliği sorunsalıdır.



Grafik 2. TÜİK Yıllara Göre Cinsiyete Dayalı İşsizlik Oranları

Mühendislik alanında çalışan kadınların yaşadığı problemler yukarıda bahsettiklerimizin yanı sıra farklı biçimlerde karşımıza çıkmaktadır. İşe alımlarda “kadın şantiyede çalışamaz, kadından yazılımcı olmaz, alt yapı döşeyemez, tesisattan anlamaz vb.” söylemlerle kadının neden mühendis olduğunun sorgulanması ya da aynı pozisyonda aynı tecrübeye farklı ücretlendirilme yapılması en sık karşılaşılan örneklerdir. Bunların yanı sıra iş koşullarından kaynaklı olarak oluşturulan ayrımcılıklar da söz konusudur, şantiyelerde nicel olarak erkeklerin fazla olduğu yerlerde tuvalet gibi mekanların kadınlara uygun olması ya da yine şantiyede çalışan kadınlara “bu iş tehlikeli, kadınlar uzak dursun” denmesi gibi. Diğer tüm mesleklerde olduğu gibi Mühendislik mesleğinde de kadının dedikinin yapılması için kendini ispatlamak zorunda olması sık karşılaşılan bir durumdur, ara teknik eleman olan işçi ve teknisyenlere söz söyleyebilmek için kadın kimliğini bir kenara bırakmaya “erkek gibi” olmaya zorlanmaktadır.

Başta da söylediğimiz gibi gerek dünyada gerekse Türkiye’de ayrımcılık ve eşitsizlik her alanda kendini göstermektedir ancak cinsiyet eşitsizliği bugünün en can yakıcı sorunlarından biri haline gelmiş, kadınların toplum içinde kendini var edebilme mücadelesi günden güne büyümüştür. Gerek EMO’nun, gerekse TMMOB’nin iş ilanlarındaki cinsiyetçi ifadelerin çıkarılması konusunda yaptığı girişimler birçok alanda karşılığını bulmuş ve bu çalışmalar her alanda devam etmektedir. Bu nedenlerle TMMOB 1. Kadın Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları Kurultayı’nda alınan karar doğrultusunda, TMMOB 40. Olağan Genel Kurul’unda “cinsiyet ayrımcılığının, taciz ve mobbingin takip edilmesi, hukuksal ve psikolojik destek gerektiği durumlarda kadın örgütleri ve diğer demokratik kitle örgütleriyle işbirliği içerisinde çalışılarak çözümlerin üretilmesi” kararı alınmıştır. TMMOB 42. Dönem

Yönetim Kurulu’nun 2013 yılında TMMOB Cinsiyet Ayrımcılığı Takip Sekreteryası oluşturulmuştur. Cinsiyet Ayrımcılığı Takip Sekreteryası başvurularınızı; TMMOB Selanik Caddesi No:19/1 06650 Yenışehir/ANKARA adresine yazılı olarak, ya da cats@tmmob.org.tr adresine mail yoluyla yapabilirsiniz. Telefonla bilgi almak için 0 533 747 98 96 numaralı telefonda CATS Sekreteri Özgür Cemile GÖKTAŞ’a ulaşabilirsiniz.

TMMOB KARIYER.NET'E CİNSİYET AYRIMCILIĞINA İLİŞKİN YAZI GÖNDERDİ

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kariyer.Net firmasına, cinsiyet ayrımcılığı içeren ilanlarına ilişkin 12 Mart 2018 tarihinde yazı gönderdi.

Sayın Yetkili;

Cinsiyet ayrımcılığı, genel anlamda bireylere cinsiyetlerinden dolayı toplumda adaletsiz bir şekilde davranılmasıdır.

Bu anlamda cinsiyet ayrımcılığı bireyin insan haklarından tümüyle yararlanmasını engelleyen sosyal açıdan yapılandırılmış cinsiyet rolleri ve normlarına dayalı olarak herhangi bir ayrıma, dışlanma ya da kısıtlamaya maruz kalmasıdır. Cinsiyet ayrımcılığı, kaynaklara ve fırsatlara ulaşmada eşitsizlik, şiddet, temel hizmetlerden yararlanmada yetersizlik, çalışma yaşamı ve siyasette kadının sınırlı olarak yer alması ve kadınlarla erkekler arasındaki kişisel ilişkilerdeki güç dengesizliği hususlarıyla yakından ilişkilidir.

Dolayısıyla cinsiyet ayrımcılığı; toplumda kadınların temel hizmetlerden yoksun olması, fırsatlara ve kaynaklara sahip olmada erkeklere oranla eşit olmayan koşullar yaşamasıdır.

Çalışma yaşamı açısından cinsiyet ayrımcılığı, işin yapılmasında etkisi olmamasına rağmen, kadınların cinsiyetlerinden dolayı çalışma yaşamında dışlanması ve bunun sonucunda işyerindeki güç, tatmin düzeyi ve gelirin erkekler arasında paylaşılması anlamındadır.

Yayınlanan ilanlarınız arasında cinsiyet ayrımcılığı içeren ilanların yer aldığı görülmektedir. Yukarıda kısaca açıklanan hususlar da göz önünde bulundurulduğunda mesleki faaliyetin yürütümünde herhangi bir etki taşımamasına karşın kadınları öteleyerek cinsiyet ayrımcılığı içeren söz konusu ilanlar, Anayasa ve Uluslararası Anlaşmalara aykırılık taşımakla birlikte, Türk Ceza Yasası bağlamında da suç teşkil etmektedir.

Buradan hareketle, şirketinizden cinsiyet ayrımcılığına müsaade etmeyecek şekilde ilanlara yer vermesini, cinsiyet ayrımcılığı içeren ilanların yayından kaldırılmasını ve konuyla ilgili atılacak adımlar konusunda Birliğimize bilgi verilmesini rica ederiz.

Saygılarımızla,

Dersim GÜL - Genel Sekreter